

లైతిరీయ సగంహితా పదపాఠః
షష్ఠ కాణ్డ - ప్రథమప్రశ్నః

హరిఃఓమ్ ॥ ప్రాచీనవగ్ంశమితిప్రాచీన-వగ్ంశమ్ । కరోతి । దేవమనుష్యాఇతి
దేవ-మనుష్యాః । దిశః । వీతి । అభజన్త । ప్రాచీమ్ । దేవాః । దక్షిణా । పితరః । ప్రతీచీమ్ ।
మనుష్యాః । ఉదీచీమ్ । రుద్రాః । యత్ । ప్రాచీనవగ్ంశమితిప్రాచీన-వగ్ంశమ్ । కరోతి ।
దేవలోకమితిదేవ-లోకమ్ । ఏవ । తత్ । యజమానః । ఉపావర్తతఇత్యుప-అవర్తతే ।
పరీతి । క్రయతి । అన్తర్నితఇత్యన్తః-హితః । హి । దేవలోకఇతిదేవ-లోకః । మనుష్యలోకాదితి
మనుష్య-లోకాత్ । న । అస్మాత్ । లోకాత్ । స్వేతవ్యమితిసు-ఏతవ్యమ్ । ఇవ । ఇతి ।
అహః । కః । హి । తత్ । వేద । యది । అముష్మిన్నీ । లోకే । అస్తి । వా । న । వా । ఇతి ।
దిక్షు । అతీకాశాన్ । కరోతి ॥౧॥ ఉభయోః । లోకయోః । అభిజిత్యాఇత్యభి-జిత్వై । కేశశ్మశ్చితి
కేశ-శ్మశ్రు । వపతే । నఖానీ । నీతి । కృన్తతే । మృతా । వై । ఏషా । త్వక్ । అమేధ్యా । యత్ ।
కేశశ్మశ్చితికేశ-శ్మశ్రు । మృతామ్ । ఏవ । త్వచమ్ । అమేధ్యామ్ । అపహత్యేత్యప-హత్య ।
యజ్జియః । భూత్వా । మేధీమ్ । ఉపేతి । ఏతి । అక్లిరసః । సువర్గమితిసువః-గమ్ । లోకమ్ ।
యన్తః । అఘ్నిత్యప్-సు । దీక్షాతపసీఇతిదీక్షా-తపసీ । ప్రేతి । అవేశయన్న్ । అఘ్నిత్యప్-
సు । స్నాతి । సాక్షాదితీస-అక్షాత్ । ఏవ । దీక్షాతపసీఇతిదీక్షా-తపసీ । అవేతి । రున్తే । తీర్థే ।
స్నాతి । తీర్థే । హి । తే । తామ్ । ప్రేతి । అవేశయన్న్ । తీర్థే । స్నాతి ॥౨॥ తీర్థమ్ । ఏవ ।
సమానాసామ్ । భవతి । అపః । అశ్శాతి । అన్తరతః । ఏవ । మేధ్యః । భవతి । వాససా ।
దీక్షయతి । సౌమ్యమ్ । వై । క్షౌమమ్ । దేవతయా । సోమమ్ । ఏషః । దేవతామ్ । ఉపేతి । ఏతి ।
యః । దీక్షతే । సోమస్య । తనూః । అస్తి । తనువమ్ । మే । పాహి । ఇతి । అహా । స్వామ్ ।

ఏవ దేవతామ్ | ఉపేతి | ఏతి | అథోఽతి | ఆశిషమిత్యా-శిషమ్ | ఏవ | ఏతామ్ | ఏతి | శాస్త్రే
 అగ్నేః | తుషాధానమితి తుష-అధానమ్ | వాయోః | వాతపానమితి వాత-పానమ్ |
 పితృణామ్ | నీవిః | ఓషధీనామ్ | ప్రఘాతఽతిప్ర-ఘాతః || ౩ || ఆదిత్యానామ్ |
 ప్రాచీనతానఽతిప్రాచీన-తానః | విశ్వేషామ్ | దేవానామ్ | ఓతుః | సక్షత్రాణామ్ |
 అతీకాశాః | తత్ | వై | ఏతత్ | సర్వదేవత్యమితి సర్వ-దేవత్యమ్ | యత్ | వాసః | యత్ |
 వాససా | దీక్షయతి | సర్వాభిః | ఏవ | ఏనమ్ | దేవతాభిః | దీక్షయతి | బహిఃప్రాణఽతి
 బహిః-ప్రాణః | వై | మనుష్యః | తస్య | అశనమ్ | ప్రాణఽతిప్ర-అనః | అశ్నాతి | సప్రాణ
 ఽతిస-ప్రాణః | ఏవ | దీక్షతే | ఆశీతః | భవతి | యావాన్ | ఏవ | అస్య | ప్రాణఽతిప్ర-
 అనః | తేన | సహ | మేధమ్ | ఉపేతి | ఏతి | ఘృతమ్ | దేవానామ్ | మస్తు | పితృణామ్ |
 నిష్పక్వమితి నిః-పక్వమ్ | మనుష్యాణామ్ | తత్ | వై || ౪ || ఏతత్ | సర్వదేవత్యమితి సర్వ-
 దేవత్యమ్ | యత్ | నవనీతమితి నవ-నీతమ్ | యత్ | నవనీతనేతి నవ-నీతేన | అభ్యజ్ఞ
 ఽత్యభి-అజ్ఞే | సర్వాః | ఏవ | దేవతాః | ప్రీణాతి | ప్రచ్యుతఽతిప్ర-చ్యుతః | వై | ఏషః |
 అస్మాత్ | లోకాత్ | అగతః | దేవలోకమితి దేవ-లోకమ్ | యః | దీక్షితః | అన్తరా | ఇవ |
 నవనీతమితి నవ-నీతమ్ | తస్మాత్ | నవనీతనేతి నవ-నీతేన | అభీతి | అజ్ఞే | అనులోమ
 మిత్యను-లోమమ్ | యజుషా | వ్యావృత్యాఽతివి-ఆవృత్యై | ఇన్ద్రః | వృత్రమ్ | అహన్ |
 తస్య | కనీనీకా | పరేతి | అపతత్ | తత్ | ఆజ్ఞానమిత్యా-అజ్ఞానమ్ | అభవత్ | యత్ |
 ఆబ్రువత్యా-అబ్ర్యే | చక్షుః | ఏవ | బ్రాతృవ్యస్య | వృత్యే | దక్షిణమ్ | పూర్వమ్ | ఏతి | అజ్ఞే || ౫ ||
 సవ్యమ్ | హి | పూర్వమ్ | మనుష్యాః | అజ్ఞాతఽత్యా-అజ్ఞాతే | న | నీతి | ధావతే | నీతి |
 బవ | హి | మనుష్యాః | ధావనే | పఞ్చ | కృత్యుః | ఏతి | అజ్ఞే | పఞ్చాక్షరేతి పఞ్చ-అక్షరా |

పట్టిః । పాట్టిః । యజ్ఞః । యజ్ఞమ్ ఏవ । అవేతి । రున్తే । పరిమితమితిపరి-మితమ్ ।
 ఏతి । అట్టే । అపరిమితమిత్యపరి-మితమ్ । హి । మనుష్యాః । అజ్ఞతఇత్యా-అజ్ఞతే । సతుల
 యేతిస-తులయా । ఏతి । అట్టే । అపతులయేత్యప-తులయా । హి । మనుష్యాః । అజ్ఞత
 ఇత్యా-అజ్ఞతే । వ్యాపృత్యాఇతివి-అపృత్యే । యత్ । అపతులయేత్యప-తులయా । అజ్ఞేత
 త్యా-అజ్ఞేత । వజ్రః । ఇవ । స్యాత్ । సతులయేతిస-తులయా । ఏతి । అట్టే । మిత్రత్వా
 యేతిమిత్ర-త్వాయ ॥౬॥ ఇన్ద్రః । వృత్రమ్ । అహన్మి । సః । అపః । అభీతి । అమ్రయత ।
 తాసామ్ । యత్ । మేధ్యమ్ । యజ్ఞియమ్ । సదేవమితిస-దేవమ్ । ఆసీత్ । తత్ । అప ।
 ఉదితి । అక్రామత్ । తే । ద్రవ్యాః । అభవన్మి । యత్ । ద్రుపృష్టేరైతిద్రు-పృష్టేరైః ।
 పవయతి । యాః । ఏవ । మేధ్యాః । యజ్ఞియాః । సదేవాఇతిస-దేవాః । అపః । తాభిః । ఏవ ।
 ఏనమ్ । పవయతి । ద్వాభ్యామ్ । పవయతి । అహోరాత్రాభ్యామిత్యహః-రాత్రాభ్యామ్ । ఏవ ।
 ఏనమ్ । పవయతి । త్రిభిరితిత్రి-భిః । పవయతి । త్రయః । ఇమే । లోకాః । ఏభిః । ఏవ ।
 ఏనమ్ । లోకైః । పవయతి । పశ్యభిరితిపశ్య-భిః ॥౭॥ పవయతి । పశ్యాక్షరేతిపశ్య-
 అక్షరా । పట్టిః । పాట్టిః । యజ్ఞః । యజ్ఞాయ । ఏవ । ఏనమ్ । పవయతి । వృద్ధిరితివృ-
 ధిః । పవయతి । షట్ । వై । ఋతవః । ఋతుభిరిత్యృతు-భిః । ఏవ । ఏనమ్ । పవయతి ।
 సప్రభిరితిసప్ర-భిః । పవయతి । సప్ర । ఛన్దాగ్ంసి । ఛన్దోభిరితిఛన్దః-భిః । ఏవ । ఏనమ్ ।
 పవయతి । నవభిరితినవ-భిః । పవయతి । నవ । వై । పురుషే । ప్రాణాఇతిప్ర-అనాః ।
 సప్రాణమితిస-ప్రాణమ్ । ఏవ । ఏనమ్ । పవయతి । ఏకవిగ్ంశత్యేత్యేక-విగ్ంశత్వా ।
 పవయతి । దశ । వాస్త్యాః । అబ్జలయః । దశ । పద్యాః । అత్వా । ఏకవిగ్ంశఇత్యేక-విగ్ంశః ।
 యావాన్ । ఏవ । పురుషః । తమ్ । అపరివర్గమిత్యపరి-వర్గమ్ ॥౮॥ పవయతి । చిత్తురితి

చిత్-పతిః । త్వా । పునాతు । ఇతి । అహ । మనః । వై । చిత్పతిరితిచిత్-పతిః । మనసా ।
 ఏవ । ఏనమ్ । పవయతి । వాక్పతిరితివాక్-పతిః । త్వా । పునాతు । ఇతి । అహ । వాచా ।
 ఏవ । ఏనమ్ । పవయతి । దేవః । త్వా । సవితా । పునాతు । ఇతి । అహ । సవిత్ప్రసూత
 ఇతిసవిత్-ప్రసూతః । ఏవ । ఏనమ్ । పవయతి । తస్య । తే । పవిత్రపత ఇతిపవిత్ర-పతే ।
 పవిత్రేణ । యస్మై । కమ్ । పునే । తత్ । శతేయమ్ । ఇతి । అహ । అశిషమిత్యా-శిషమ్ ।
 ఏవ । ఏతామ్ । ఏతి । శాస్తే ॥౧॥ అతికాశాస్మరోత్యవేశయన్తీర్థేస్నాతిప్రఘాతోమనుష్యాణాన్
 ద్యాఅత్సేమిత్రత్వాయపఞ్చభిరపరివర్ణమష్టాచత్వారిగంశచ ॥౧॥

యావన్నః । వై । దేవాః । యజ్ఞాయ । అపసత । తే । ఏవ । అభవన్మై । యః ।
 ఏవమ్ । విద్వాన్ । యజ్ఞాయ । పునీతే । భవతి । ఏవ । బహిః । పవయిత్వా । అన్తః । ప్రేతి ।
 పాదయతి । మనుష్యరోకఇతిమనుష్య-లోకే । ఏవ । ఏనమ్ । పవయిత్వా । పూశమ్ ।
 దేవలోకమితిదేవ-లోకమ్ । ప్రేతి । నయతి । అదీక్షితః । ఏకయా । ఆహుత్యేత్యా-హుత్యా ।
 ఇతి । ఆహుః । స్రువేణ । చతస్రః । జుహోతి । దీక్షితత్వాయేతిదీక్షిత-త్వాయ । స్రుచా ।
 పఞ్చమీమ్ । పఞ్చాక్షరేతిపఞ్చ-అక్షరా । పబ్ధిః । పాబ్ధుః । యజ్జుః । యజ్జమ్ । ఏవ । అవేతి ।
 రున్తే । ఆకూత్యాఇత్యా-కూత్యై । ప్రయుజ ఇతిప్ర-యుజే । అగ్నయే ॥౧౦॥ స్వాహా । ఇతి ।
 అహ । ఆకూత్యేత్యా-కూత్యా । హి । పురుషః । యజ్జమ్ । అభీతి । ప్రయుజ్జ ఇతిప్ర-యుజ్జే ।
 యజేయ । ఇతి । మేధాయై । మనసే । అగ్నయే । స్వాహా । ఇతి । అహ । మేధయా । హి ।
 మనసా । పురుషః । యజ్జమ్ । అభిగచ్ఛతీత్యభి-గచ్ఛతి । సరస్వత్యై । పూష్టే । అగ్నయే ।
 స్వాహా । ఇతి । అహ । వాక్ । వై । సరస్వతీ । పృథివీ । పూషా । వాచా । ఏవ । పృథివ్యా ।
 యజ్జమ్ । ప్రేతి । యుజ్జే । ఆపః । దేవీః । బృహతీః । విత్వశమ్నువ ఇతివిత్వ-శమ్నువః ।

ఇతి । ఆహ । యాః । వై । వర్ష్యాః । తాః ॥౧౧॥ ఆపః । దేవీః । బృహతీః । విశ్వశమ్మువ ఇతి
 విశ్వ-శమ్మువః । యత్ । ఏతత్ । యజుః । న ॥ బ్రూయాత్ । దివ్యా । ఆపః । అకాన్తాః ।
 ఇమమ్ । లోకమ్ । ఏతి । గచ్ఛేయుః । ఆపః । దేవీః । బృహతీః । విశ్వశమ్మువ ఇతి విశ్వ-
 శమ్మువః । ఇతి । ఆహ । అన్వై । ఏవ । ఏనాః । లోకాయ । శమయతి । తస్మాత్ । తాన్తాః ।
 ఇమమ్ । లోకమ్ । ఏతి । గచ్ఛన్తి । ద్యావాపృథివీ ఇతి ద్యావా-పృథివీ । ఇతి । ఆహ । ద్యావాపృథి
 వ్యోరితి ద్యావా-పృథివ్యోః । హి । యజుః । ఉరు । అన్తరీక్షమ్ । ఇతి । ఆహ । అన్తరీక్షే । హి ।
 యజుః । బృహస్పతీః । నః । వావిషా । వృధాతు ॥౧౨॥ ఇతి । ఆహ । బ్రహ్మ । వై ।
 దేవానామ్ । బృహస్పతీః । బ్రహ్మాణా । ఏవ । అన్వై । యజుమ్ । అవేతి । రున్తే । యత్ । బ్రూయాత్
 విధేః । ఇతి । యజ్జస్థాణుమితి యజ్జ-స్థాణుమ్ । ఋచ్చేత్ । వృధాతు । ఇతి । ఆహ । యజ్జ
 స్థాణుమితి యజ్జ-స్థాణుమ్ । ఏవ । పరీతి । వృణక్తి । ప్రజాపతిరితి ప్రజా-పతిః । యజ్జమ్ ।
 అస్మజత । సః । అస్మాత్ । సృష్టః । పరాజ్ । ఇత్ । సః । ప్రేతి । యజుః । అవీనాత్ । ప్రేతి ।
 సామ । తమ్ । ఋక్ । ఉదితి । అయచ్చత్ । యత్ । ఋక్ । ఉదయచ్చదిత్యుత్-అయచ్చత్
 తత్ । బైర్ధహణస్యేత్యోత్-గ్రహణస్య । బైర్ధహణత్వమిత్యేర్ధహణ-త్వమ్ । ఋచా ॥౧౩॥
 జుహోతి । యజ్జస్య । ఉద్యత్యా ఇత్యుత్-యత్యై । అనుష్ఠుభిత్వను-స్తుప్ । ఛన్తసామ్ । ఉదితి ।
 అయచ్చత్ । ఇతి । ఆహః । తస్మాత్ । అనుష్ఠుభేత్వను-స్తుభి । జుహోతి । యజ్జస్య । ఉద్యత్యా
 ఇత్యుత్-యత్యై । ద్వాదశ । వాఘ్నబన్తానీతి వాఘ్న-బన్తాని । ఉదితి । అయచ్చన్ । ఇతి ।
 ఆహః । తస్మాత్ । ద్వాదశభిరితి ద్వాదశ-భిః । వాఘ్నబన్తవిద ఇతి వాఘ్నబన్త-విదః । దీక్షయన్తి
 సా । వై । ఏషా । ఋక్ । అనుష్ఠుగిత్వను-స్తుక్ । వాక్ । అనుష్ఠుగిత్వను-స్తుక్ । యత్ ।
 ఏతయా । ఋచా । దీక్షయతి । వాచా । ఏవ । ఏనమ్ । సర్వయా । దీక్షయతి । విశ్వే । దేవస్య

నేతుః । ఇతి । అహ । సావిత్రి । ఏతేన । మర్తః । వృక్షిత । సఖ్యమ్ ॥౧౦౪॥ ఇతి । అహ
 విత్యదేవత్యేతిపితృ-దేవత్యా । ఏతేన । విశ్వే । రాయః । ఇమధ్యసి । ఇతి । అహ । వైశ్వదేవీ
 తీవైశ్వ-దేవీ । ఏతేన । ద్యుమ్నమ్ । వృక్షిత । పుష్యసే । ఇతి । అహ । పౌష్టి । ఏతేన । సా
 వై । ఏషా । ఋక్ । సర్వదేవత్యేతిసర్వ-దేవత్యా । యత్ । ఏతయా । ఋచా । దీక్షయతి ।
 సర్వాభిః । ఏవ । ఏనమ్ । దేవతాభిః । దీక్షయతి । సప్తాక్షరమితిసప్త-అక్షరమ్ ॥ప్రథమమ్
 పదమ్ । అష్టాక్షరాణీత్యష్టా-అక్షరాణి । త్రిణి । యానీ । త్రిణి । తానీ । అష్టా । ఉపేతి । యస్మి
 యానీ । చత్వారి । తానీ । అష్టా । యత్ । అష్టాక్షరేత్యష్టా-అక్షరా । తేన ॥౧౦౫॥ గాయత్రీ ।
 యత్ । ఏకాదశాక్షరేత్యేకాదశ-అక్షరా । తేన । త్రిషుక్ । యత్ । ద్వాదశాక్షరేతిద్వాదశ-
 అక్షరా । తేన । జగతీ । సా । వై । ఏషా । ఋక్ । సర్వాణి । చన్దాగోసి । యత్ । ఏతయా ।
 ఋచా । దీక్షయతి । సర్వేభిః । ఏవ । ఏనమ్ । చన్దోభిరితిచన్దః-భిః । దీక్షయతి । సప్తాక్షర
 మితిసప్త-అక్షరమ్ ॥ప్రథమమ్ । పదమ్ । సప్తపదేతిసప్త-పదా । శక్వరీ । పశవః । శక్వరీ ।
 పశూన్ । ఏవ । అవేతి । రున్ధే । ఏకస్మాత్ । అక్షరాత్ । అనాప్తమ్ । ప్రథమమ్ । పదమ్ ।
 తస్మాత్ । యత్ । వాచః । అనాప్తమ్ । తత్ । మనుష్యాః । ఉపేతి । జీవన్తి । పూర్ణయా । జుహోతి
 పూర్ణా । ఇవ । హి । ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః । ప్రజాపతేరితిప్రజా-పతేః । ఆప్త్యై । న్యూనయేతి
 ని-ఊనయా । జుహోతి । న్యూనాదితిని-ఊనాత్ । హి । ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః । ప్రజాపతి
 ప్ర-జాః । అస్మజత ॥ప్రజానామితిప్ర-జానామ్ । సృష్ట్యై ॥౧౦౬॥

॥ అగ్నేతావృధాత్వచాసఖ్యనేనజుహోతిపర్చదశచ ॥౨॥

ఋభ్రామేఇత్యక్-సామే । వై । దేవేభ్యః । యజ్ఞాయ । అతిష్ఠమానేఇతి । కృష్ణా ।
 రూపమ్ । కృత్వా । అప్రక్రమ్యేత్యప్-క్రమ్య । అతిష్ఠతామ్ । తే । అమన్యన్త । యమ్ । వై ।

ఇమేఇతి । ఉపావర్ణ్య తఇత్యుప-అవర్ణ్య తః । నః । ఇదమ్ । భవిష్యతి । ఇతి । తేఇతి ।
 ఉపేతి । అమస్తయస్త । తేఇతి । అహోరాత్రయోరిత్యహః-రాత్రయోః । మహిమాసేమ్ ।
 అపనిధాయేత్యుప-నిధాయ । దేవాన్ । ఉపావర్తేతామిత్యుప-అవర్తేతామ్ । ఏషః । వై ।
 ఋచః । వర్ణః । యత్ । శుక్లమ్ । కృష్ణాజినస్యేతికృష్ణ-అజినస్య । ఏషః । సామ్నాః । యత్ ।
 కృష్ణమ్ । ఋభ్రామయోరిత్యక్-సామయోః । శిర్షేఇతి । స్థాః । ఇతి । అహ । ఋభ్రామేఇత్యక్-
 సామే । ఏవ । అవేతి । రున్తే । ఏషః ॥౧౭॥ వై । అహ్నాః । వర్ణః । యత్ । శుక్లమ్ । కృష్ణాజిన
 స్యేతికృష్ణ-అజినస్య । ఏషః । రాత్రీయోః । యత్ । కృష్ణమ్ । యత్ । ఏవ । ఏనయోః । తత్ర ।
 స్వక్రమితిని-అక్రమ్ । తత్ । ఏవ । అవేతి । రున్తే । కృష్ణాజినేనేతికృష్ణ-అజినేన । దీక్షయతి ।
 బ్రహ్మాణః । వై । ఏతత్ । రూపమ్ । యత్ । కృష్ణాజినమితికృష్ణ-అజినమ్ । బ్రహ్మాణా । ఏవ ।
 ఏనమ్ । దీక్షయతి । ఇమామ్ । ధియమ్ । శిక్షమాణస్య । దేవ । ఇతి । అహ । యథాయజురితి
 యథా-యజుః । ఏవ । ఏతత్ । గర్భః । వై । ఏషః । యత్ । దీక్షితః । ఉల్బమ్ । వాసః ।
 ప్రేతి । ఉర్తుతే । తస్మాత్ ॥౧౮॥ గర్భాః । ప్రావృతాః । జాయంతే । న । పురా । సోమస్య ।
 క్రయాత్ । అపేతి । ఉర్ద్విత్ర । యత్ । పురా । సోమస్య । క్రయాత్ । అప్రోర్ద్వితేత్యుప-ఉర్ద్విత్ర ।
 గర్భాః । ప్రజానామితిప్ర-జానామ్ । పరాపాతుకాఇతిపరా-పాతుకాః । స్వ్యుః । క్రీతే । సోమే
 అపేతి । ఉర్తుతే । జాయతే । ఏవ । తత్ । అథోఇతి । యథా । వసీయాగ్ంసమ్ । ప్రత్యప్రోర్తుత
 ఇతిప్రతి-అప్రోర్తుతే । తాదృక్ । ఏవ । తత్ । అజ్గిరసః । సువర్గమితిసువః-గమ్ । లోకమ్ ।
 యస్తః । ఉర్దమ్ । వీతి । అభజస్త । తతః । యత్ । అత్యశిష్యతేత్యతి-అశిష్యత । తే । శరాః ।
 అభవన్ । ఉర్కమ్ । వై । శరాః । యత్ । శరమయీతిశర-మయీ ॥౧౯॥ మేఖలా । భవతి ।
 ఉర్దమ్ । ఏవ । అవేతి । రున్తే । మధ్యతః । సమితి । నప్యతి । మధ్యతః । ఏవ । అస్త్రి ।

ఉర్దమ్ | దధాతి | తస్మాత్ | మధ్యతః | ఉర్దా | భుజ్జతే | ఉర్దమ్ | వై | పురుషస్య | వాక్ష్మీ |
 మేధ్యమ్ | అవాచీనమ్ | అమేధ్యమ్ | యత్ | మధ్యతః | సన్నహ్యతీతిసమ్ - నహ్యతి | మేధ్యమ్
 చ | ఏవ | అస్య | అమేధ్యమ్ | చ | వ్యాపర్తయతీతివి - అపర్తయతి | ఇన్ద్రః | వృత్రాయ |
 వజ్రమ్ | ప్రేతి | అహరత్ | సః | త్రేధా | వీతి | అభవత్ | స్వః | తృతీయమ్ | రథః |
 తృతీయమ్ | యూపః | తృతీయమ్ || ౨౦ || యే | అస్తశ్చరాఇత్యస్తః - శరాః | అశీర్షస్త | తే |
 శరాః | అభవన్ | తత్ | శరాణామ్ | శరత్పమితీశర - త్వమ్ | పజ్జః | వై | శరాః | క్షత్ |
 ఖటు | వై | మనుష్యస్య | త్రాతృవ్యః | యత్ | శరమయాతీశర - మయా | మేఖలా | భవతి |
 వజ్రేణ | ఏవ | సాక్షాదితీస - అక్షాత్ | క్షుధమ్ | త్రాతృవ్యమ్ | మధ్యతః | అపేతి | హతే | త్రివృది
 తీత్రి - వృత్ | భవతి | త్రివృదితీత్రి - వృత్ | వై | ప్రాణఇతిప్ర - అనః | త్రివృతమితీత్రి - వృశమ్
 ఏవ | ప్రాణమితీప్ర - అనమ్ | మధ్యతః | యజమానే | దధాతి | పృథ్వీ | భవతి | రజ్జానామ్ |
 వ్యావృత్యాఇతివి - ఆవృత్యై | మేఖలయా | యజమానమ్ | దీక్షయతి | యోక్త్రేణ | పశీమ్ |
 మిథునత్వాయేతిమిథున - త్వాయ || ౨౧ || యజ్జః | దక్షిణామ్ | అభీతి | అధ్యాయత్ | తామ్
 సమితి | అభవత్ | తత్ | ఇన్ద్రః | అచాయత్ | సః | అమన్యత | యః | వై | ఇతః | జనిష్యతే |
 సః | ఇదమ్ | భవిష్యతి | ఇతి | తామ్ | ప్రేతి | అవిశత్ | తస్యోః | ఇన్ద్రః | ఏవ | అజాయత |
 సః | అమన్యత | యః | వై | మత్ | ఇతః | అపరః | జనిష్యతే | సః | ఇదమ్ | భవిష్యతి | ఇతి |
 తస్యోః | అనుమృశ్యేత్యను - మృశ్య | యోనీమ్ | ఏతి | అచ్ఛినత్ | సా | సూతవశేతిసూత -
 వశా | అభవత్ | తత్ | సూతవశాయాఇతిసూత - వశాయై | జన్మ || ౨౨ || తామ్ | హస్తే |
 నీతి | అవేష్టయత | తామ్ | మృగేషు | నీతి | అదధాత్ | సా | కృష్ణవిషాణేతికృష్ణ - విషాణా |
 అభవత్ | ఇన్ద్రస్య | యోనిః | అసి | మా | మా | హిగ్గింసః | ఇతి | కృష్ణవిషాణామిత్యన్తః

విషాదామ్ । ప్రేతి । యచ్చతి । సయోనిమితిస-యోనిమ్ । ఏవ । యజ్ఞమ్ । కరోతి । సయోని
 మితిస-యోనిమ్ । దక్షిణామ్ । సయోనిమితిస-యోనిమ్ । ఇస్థమ్ । సయోనిత్వాయేతి
 సయోని-త్వాయ । కృష్టై । త్వా । సుసస్యాయాఇతిసు-సస్యాయే । ఇతి । అహ । తస్మాత్
 అకృష్టపచ్యాఇత్యకృష్ట-పచ్యా । ఓషధయః । పచ్యంతే । సుపిప్పులాభ్యఇతిసు-పిప్పులాభ్యః ।
 త్వా । ఓషధీభ్యఇత్యోషధి-భ్యః । ఇతి । అహ । తస్మాత్ । ఓషధయః । ఫలిమ్ । గృహ్వాన్తి । యత్
 హస్తేన ॥౨౩॥ క్షణ్డాయేత । ప్రామసమ్పాప్నోతిపామనమ్-భాషణాః । ప్రజాఇతిప్ర-
 జాః । స్వః । యత్ । స్వయేత । నగ్నమ్పాప్నోతిసగ్నమ్-భాషణాః । కృష్టవిషాదయేతికృష్ట-
 విషాదయా । క్షణ్డాయతే । అపిగృహ్యేత్యపి-గృహ్య । స్వయతే । ప్రజానామితిప్ర-జానామ్ ।
 గోపీథాయ । న । పురా । దక్షిణాభ్యః । నేతోః । కృష్టవిషాదామితికృష్ట-విషాదామ్ । అవేతి ।
 చృతేత్ । యత్ । పురా । దక్షిణాభ్యః । నేతోః । కృష్టవిషాదామితికృష్ట-విషాదామ్ । అవచృతేది
 త్యవ-చృతేత్ । యోనిః । ప్రజానామితిప్ర-జానామ్ । పరాపాతుకేతిపరా-పాతుకా । స్యాత్
 నీతాసు । దక్షిణాసు । చాత్వారే । కృష్టవిషాదామితికృష్ట-విషాదామ్ । ప్రేతి । అస్యతి ।
 యోనిః । వై । యజ్ఞస్య । చాత్వారమ్ । యోనిః । కృష్టవిషాదేతికృష్ట-విషాదా । యోనో । ఏవ ।
 యోనీమ్ । దధాతి । యజ్ఞస్య । సయోనిత్వాయేతిసయోని-త్వాయ ॥౨౪॥ రున్తవపతస్మాచుర
 మయాయూపస్సతీయంమిథునత్వాయజన్మహస్తేనాష్టాచత్వారిగ్ంకచ ॥ ౩॥

వాక్ । వై । దేవేభ్యః । అపేతి । అక్రామత్ । యజ్ఞాయ । అతిష్ఠమానా । సా । వనస్పతీన్
 ప్రేతి । అవిశత్ । సా । ఏషా । వాక్ । వనస్పతీమ । వదతి । యా । దున్తుభే । యా । తూణవే
 యా । వీడాయామ్ । యత్ । దీక్షితదణ్డమితిదీక్షిత-దణ్డమ్ । ప్రయచ్చతిప్ర-యచ్చతి ।
 వాచమ్ । ఏవ । అవేతి । రున్తే । ఔదుమ్పరః । భవతి । ఊర్కే । వై । ఉదుమ్పరః । ఊర్కమ్ ।

ఏవ | అవేతి | రున్తే | ముఖేన | సమ్మితఇతిసమ్-మితః | భవతి | ముఖతః | ఏవ | అస్త్రై |
 ఊర్ణమ్ | దధాతి | తస్మాత్ | ముఖతః | ఊర్ణా | భుజ్యతే || ౨౫ || త్రితే | సోమే | మైత్రావరుణా
 యేతిమైత్రా-వరుణాయ | దధ్ధమ్ | ప్రేతి | యచ్ఛతి | మైత్రావరుణయేతిమైత్రా-వరుణః |
 హి | పురస్తాత్ | ఋత్విగ్మ్యఇత్యత్విక్-భ్యః | వాచమ్ | విభజతీతివి-భజతి | తామ్ |
 ఋత్విజః | యజమానే | ప్రతీతి | స్థాపయన్తి | స్వాహా | యజ్జమ్ | మనసా | ఇతి | ఆహ |
 మనసా | హి | పురుషః | యజ్జమ్ | అభిగచ్ఛతీత్యభి-గచ్ఛతి | స్వాహా | ద్యావాపుథివీభ్యామితి
 ద్యావా-పుథివీభ్యామ్ | ఇతి | ఆహ | ద్యావాపుథివ్యోరితిద్యావా- పుథివ్యో | హి | యజ్జః |
 స్వాహా | ఉరోః | అస్తరిక్షాత్ | ఇతి | ఆహ | అస్తరిక్షే | హి | యజ్జః | స్వాహా | యజ్జమ్ |
 వాతాత్ | ఏతి | రభే | ఇతి | ఆహ | అయమ్ || ౨౬ || వావ | యః | పవతే | సః | యజ్జః |
 తమ్ | ఏవ | సాక్షాదితిస-అక్షాత్ | ఏతి | రభతే | ముష్టిఇతి | కరోతి | వాచమ్ | యచ్ఛతి |
 యజ్జస్య | ధృత్యై | అదీక్షిష్ట | అయమ్ | బ్రాహ్మణః | ఇతి | త్రిః | ఉపాగ్ంక్యీత్యుప-అగ్ంశ |
 ఆహ | దేవేభ్యః | ఏవ | ఏనమ్ | ప్రేతి | ఆహ | త్రిః | ఉచ్చైః | ఉభయేభ్యః | ఏవ | ఏనమ్ |
 దేవమనుష్యేభ్యఇతిదేవ-మనుష్యేభ్యః | ప్రేతి | ఆహ | న | పురా | నక్షత్రేభ్యః | వాచమ్ |
 వీతి | సృజేత్ | యత్ | పురా | నక్షత్రేభ్యః | వాచమ్ | విసృజేదితివి- సృజేత్ | యజ్జమ్ |
 వీతి | చిన్త్యాత్ || ౨౭ || ఉదితేష్యిత్యత్-ఇతేషు | నక్షత్రేషు | వ్రతమ్ | కృణుత | ఇతి | వాచమ్ |
 వీతి | సృజతి | యజ్జవ్రతఇతియజ్జ-వ్రతః | వై | దీక్షితః | యజ్జమ్ | ఏవ | అభీతి | వాచమ్ |
 వీతి | సృజతి | యది | విసృజేదితివి-సృజేత్ | వైష్టవీమ్ | ఋచమ్ | అన్వీతి | బ్రాయాత్ |
 యజ్జః | వై | విష్టుః | యజ్జేన | ఏవ | యజ్జమ్ | సమితి | తనోతి | దైవీమ్ | ధియమ్ | మనామహా
 ఇతి | ఆహ | యజ్జమ్ | ఏవ | తత్ | మ్రుదయతి | సుపారేతిసు-పారా | ను | అసత్ | వతే |

ఇతి । ఆహ । వ్యష్టిమితివి-ఉష్టిమ్ । ఏవ । అవేతి । రున్తే ॥౨౮॥ బ్రహ్మవాదినఇతిబ్రహ్మ-
 వాదినః । వదన్తి । హోతవ్యమ్ । దీక్షితస్య । గృహో౩౩ । న । హోతవ్యా౩మ్ । ఇతి । హవిః । వై ।
 దీక్షితః । యత్ । జుహుయాత్ । యజమానస్య । అపదాయేత్యవ-దాయ । జుహుయాత్ ।
 యత్ । న । జుహుయాత్ । యజ్జపరురితియజ్జ-పరుః । అస్యః । ఇయాత్ । యే । దేవాః ।
 మనోజాతాఇతిమనః-జాతాః । మనోయుజఇతిమనః-యుజః । ఇతి । ఆహ । ప్రాచాఇతిప్ర-
 తనాః । వై । దేవాః । మనోజాతాఇతిమనః-జాతాః । మనోయుజఇతిమనః-యుజః ।
 తేషు । ఏవ । ప్రరోక్షమితిపరః-అక్షమ్ । జుహోతి । తత్ । న । ఇవ । హుతమ్ । న । ఇవ ।
 అహుతమ్ । స్వపస్తమ్ । వై । దీక్షితమ్ । రక్షాగంసి । జిహ్వాగంసన్తి । అగ్నిః ॥౨౯॥ ఖలు ।
 వై । రక్షోహేతిరక్షః-హా । అగ్నీ । త్వమ్ । స్వీతి । జాగృహి । వయమ్ । స్వీతి । మన్తిషీమహి ।
 ఇతి । ఆహ । అగ్నిమ్ । ఏవ । అధిపామిత్యధి-పామ్ । కృత్వా । స్వపీతి । రక్షసామ్ । అపహత్వా
 ఇత్యప-హత్యై । అవ్రత్యమ్ । ఇవ । వై । ఏషః । కరోతి । యః । దీక్షితః । స్వపీతి । త్వమ్ ।
 అగ్నే । వ్రతపాఇతివ్రత-పాః । అసి । ఇతి । ఆహ । అగ్నిః । వై । దేవాసామ్ । వ్రతపతిరితివ్రత-
 పతిః । సః । ఏవ । ఏనమ్ । వ్రతమ్ । ఏతి । లమ్బయతి । దేవః । ఏతి । మర్త్యేషు । ఏతి । ఇతి ।
 ఆహ । దేవః ॥౩౦॥ హి । ఏషః । సన్న । మర్త్యేషు । త్వమ్ । యజ్ఞేషు । ఈడ్యః । ఇతి । ఆహ ।
 ఏతమ్ । హి । యజ్ఞేషు । ఈడతే । అపేతి । వై । దీక్షితాత్ । సుషుపుషః । ఇన్ద్రియమ్ । దేవతాః ।
 క్రామన్తి । విశ్వే । దేవాః । అభీతి । మామ్ । ఏతి । అవవృత్రన్తి । ఇతి । ఆహ । ఇన్ద్రియేణ । ఏవ ।
 ఏనమ్ । దేవతాభిః । సమితి । నయతి । యత్ । ఏతత్ । యజః । న । బ్రూయాత్ ।
 యాపతః । ఏవ । ప్రశూన్ । అభీతి । దీక్షేత । తావన్తః । అస్య । ప్రశవః । స్తుః । రాస్య ।
 ఇయాత్ ॥౩౧॥ సోమ । ఏతి । భూయః । భర్త । ఇతి । ఆహ । అపరిమితానిత్యపరి-మితాన్ ।

ఏవ । పచూన్ । అవేతి । రున్తే । చస్త్రమ్ । అసి । మమ । భోగాయ । భవ । ఇతి । అహా ।
 యథాదేవతమితియథా-దేవతమ్ । ఏవ । ఏనాః । ప్రతీతి । గృహ్లాతి । వాయవే । త్వా ।
 వరుణాయ । త్వా । ఇతి । యత్ । ఏవమ్ । ఏతాః । న । అనుదిశేదిత్యను-దిశేత్ । అయథాదేవ
 మిత్యయథా-దేవతమ్ । దక్షిణాః । గమయేత్ । ఏతి । దేవతాభ్యః । పృశ్యేత । యత్ । ఏవమ్ ।
 ఏతాః । అనుదిశతీత్యను-దిశతి । యథాదేవతమితియథా-దేవతమ్ । ఏవ । దక్షిణాః ।
 గమయతి । న । దేవతాభ్యః । ఏతి ॥౩౨॥ పృశ్యతే । దేవీః । అపః । అపామ్ । సపాత్ । ఇతి ।
 అహా । యత్ । వః । మేధ్యమ్ । యజ్ఞీయమ్ । సదేవమితిస-దేవమ్ । తత్ । వః । హా ।
 అవేతి । క్రమిషమ్ । ఇతి । వావ । ఏతత్ । అహా । అచీన్నమ్ । తస్తమ్ । పృథివ్యా । అన్యితి ।
 గేషమ్ । ఇతి । అహా । సేతుమ్ । ఏవ । కృత్వా । అతీతి । ఏతి ॥౩౩॥

॥ భుజ్జతేఽయజ్ఞేన్వార్యున్తేఽగ్నిరాహదేవఇయదేవతాభ్యః ఆత్రయస్త్రిగ్ంశచ ॥౪॥

దేవాః । వై । దేవయజనమితిదేవ-యజనమ్ । అధ్యవసాయేత్యధి-అవసాయ ।
 దిశః । న । ప్రేతి । అజానన్న్ । తే । అన్యః । అన్యమ్ । ఉపేతి । అధావన్న్ । త్వయా । ప్రేతి ।
 జానామ । త్వయా । ఇతి । తే । అదిత్యామ్ । సమితి । అద్రియన్న్ । త్వయా । ప్రేతి । జానామ ।
 ఇతి । సా । అబ్రవీత్ । వరమ్ । వృణే । మత్ప్రాయణాఇతిమత్-ప్రాయణాః । ఏవ । వః ।
 యజ్ఞాః । మదుదయనాఇతిమత్-ఉదయనాః । అసన్న్ । ఇతి । తస్మాత్ । ఆదిత్యః । ప్రాయడీయ
 ఇతిప్ర-అయనీయః । యజ్ఞానామ్ । ఆదిత్యః । ఉదయనీయఇత్యుత్-అయనీయః । పశు
 దేవతాః । యజతి । పశు । దిశః । దిశామ్ । ప్రజ్ఞాత్యాఇతిప్ర-జ్ఞాత్యై ॥౩౪॥ అథోఇతి ।
 పశ్చాక్షరేతిపశు-అక్షరా । పట్టిః । పాట్టః । యజ్ఞః । యజ్ఞమ్ । ఏవ । అవేతి । రున్తే ।
 పథ్యామ్ । స్వస్తిమ్ । అయజన్న్ । ప్రాచీమ్ । ఏవ । తయా । దిశేమ్ । ప్రేతి । అజానన్న్ ।

అగ్నిసోమో దక్షిణా సోమేన ప్రతీచీమ్ సవిత్రా ఉదీచీమ్ అదిత్యా ఉర్వామ్ పథ్యామ్
 స్వస్తిమ్ యజతి ప్రాచీమ్ ఏవ తయా దిశమ్ ప్రేతి జానాతి పథ్యామ్ స్వస్తిమ్
 ఇష్టా అగ్నిషోమో విత్యగ్ని-సోమో యజతి చక్షుషీతి వై ఏతేతి యజస్య యత్
 అగ్నిషోమో విత్యగ్ని-సోమో తాభ్యామ్ ఏవ అన్వితీ పశ్యతి ॥౩౫॥ అగ్నిషోమో విత్యగ్ని-
 సోమో ఇష్టా సవితారమ్ యజతి సవిత్యప్రసూతాతి సవిత్య-ప్రసూతాః ఏవ అన్వితీ
 పశ్యతి సవితారమ్ ఇష్టా అదీతిమ్ యజతి ఇయమ్ వై అదీతిః అస్యామ్ ఏవ
 ప్రతిష్ఠాయేతి ప్రతి-స్థాయ అన్వితీ పశ్యతి అదీతిమ్ ఇష్టా మూర్తుతీమ్ ఋచీమ్
 అన్వితీ ఆహా మరుతః వై దేవాసామ్ విశః దేవవిశమితీ దేవ-విశమ్ ఖలు వై
 కల్పమానమ్ మనుష్యవిశమితీ మనుష్య-విశమ్ అన్వితీ కల్పతే యత్ మూర్తుతీమ్
 ఋచీమ్ అన్వాహేత్యను-ఆహా విశామ్ క్షప్త్య బ్రహ్మవాదిన ఇతి బ్రహ్మ-వాదినః వదన్తి
 ప్రయాజవదితి ప్రయాజ-వత్ అననూయాజమిత్యనను-యాజమ్ ప్రాయజీయమితీ ప్ర-
 అయనీయమ్ కార్యమ్ అనూయాజవదిత్యనూయాజ-వత్ ॥౩౬॥ అప్రయాజమిత్యప్ర-
 యాజమ్ ఉదయనీయమిత్యత్-అయనీయమ్ ఇతి ఇమే వై ప్రయాజా ఇతి ప్ర-
 యాజాః అమీ ఇతి అనూయాజా ఇత్యను-యాజాః సా ఏవ సా యజస్య సన్తరితి
 సమ్-తతిః తత్ తథా న కార్యమ్ ఆత్మా వై ప్రయాజా ఇతి ప్ర-యాజాః ప్రజేతి ప్ర-జా
 అనూయాజా ఇత్యను-యాజాః యత్ ప్రయాజా నితి ప్ర-యాజాన్ అన్తరియాదిత్యన్తః-
 ఇయాత్ ఆత్మానీమ్ అన్తః ఇయాత్ యత్ అనూయాజా నిత్యను-యాజాన్ అన్తరియా
 దిత్యన్తః-ఇయాత్ ప్రజామితి ప్ర-జామ్ అన్తః ఇయాత్ యతః ఖలు వై యజస్య
 వితతస్యేతి వి-తతస్య న క్రియతే తత్ అన్వితీ యజ్జః పరేతి భవతి యజ్జమ్ పరాభవన్తి

మితిపరా-భవన్తమ్ । యజమానః । అను ॥౩౭॥ పరేతి । భవతి । ప్రయాజవదితిప్రయాజ-
 వత్ । ఏవ । అనుయాజవదిత్యనూయాజ-వత్ । ప్రాయడీయమితిప్ర-అయనీయమ్ ।
 కార్యమ్ । ప్రయాజవదితిప్రయాజ-వత్ । అనుయాజవదిత్యనూయాజ-వత్ । ఉదయనీయ
 మిత్యత్-అయనీయమ్ । న । అత్మానమ్ । అస్తరేతిత్యన్తః-ఏతి । న । ప్రజామితిప్ర-జామ్ ।
 న । యజ్ఞః । పరాభవతిపరా-భవతి । న । యజమానః । ప్రాయడీయస్యేతిప్ర-అయనీయస్య
 నిష్ఠానే । ఉదయనీయమిత్యత్-అయనీయమ్ । అభి । నిరితి । వపతి । సా । ఏవ । సా ।
 యజ్ఞస్య । సస్తతిరితిసమ్-తతిః । యాః । ప్రాయడీయస్యేతిప్ర-అయనీయస్య । యాజ్ఞా ।
 యత్ । తాః । ఉదయనీయస్యేత్యత్-అయనీయస్య । యాజ్ఞాః । కుర్యాత్ । పరాజ్ । అముమ్
 లోకమ్ । ఏతి । రోహత్ । ప్రమాయుకఇతిప్ర-మాయుకః । స్యాత్ । యాః । ప్రాయడీయస్యేతి
 ప్ర-అయనీయస్య । పురోనువాక్యాఇతిపురః-అనువాక్యాః । తాః । ఉదయనీయస్యేత్యత్-
 అయనీయస్య । యాజ్ఞాః । కరోతి । అస్మిన్న । ఏవ । లోకే । ప్రతీతి । తిప్తతి ॥౩౮॥ ప్రజ్ఞాత్వ
 పశ్యత్యనూయాజవద్యజమానోఽనుపురోనువాక్యాస్తాఅప్యైచ ॥౪॥

కద్రూః । చ । వై । సుపర్దితిసు-పర్ది । చ । అత్మరూపయోరిత్యాత్మ-రూపయోః ।
 అస్పర్దేతామ్ । సా । కద్రూః । సుపర్దిమితిసు-పర్దిమ్ । అజయత్ । సా । అబ్రవీత్ । తృతీయస్యామ్
 ఇతః । దివి । సోమః । తమ్ । ఏతి । హర । తేన । అత్మానమ్ । నిరితి । క్రిడీప్య । ఇతి । ఇయమ్
 వై । కద్రూః । అసౌ । సుపర్దితిసు-పర్ది । ఛన్దాగ్ంసి । సౌపర్దేయాః । సా । అబ్రవీత్ । అస్మై । వై
 పితరౌ । పుత్రాన్ । దిభృతః । తృతీయస్యామ్ । ఇతః । దివి । సోమః । తమ్ । ఏతి । హర । తేన
 అత్మానమ్ । నిరితి । క్రిడీప్య ॥౩౯॥ ఇతి । మా । కద్రూః । అవోచత్ । ఇతి । జగతి । ఉదితి ।
 అపతత్ । చతుర్థశాక్షరేతిచతుర్థశ-అక్షరా । సతీ । సా । అప్రాప్యేత్యప్ర-అప్య । నీతి । అవర్తత

తస్యై । ద్వైతీ । అక్షరైతీ । అమీయేతామ్ । సా । పశుభిరితిపశు-భిః । చ । దీక్షయా । చ ।
 ఏతి । అగచ్ఛత్ । తస్మాత్ । జగతి । ఛస్త్సామ్ । పశవ్యతమేతిపశవ్య-తమా । తస్మాత్ । పశుమస్త
 మితిపశు-మస్తమ్ । దీక్షా । ఉపేతి । నమతి । త్రిపుక్ । ఉదితి । అపతత్ । త్రయోదశాక్షరైతి
 త్రయోదశ-అక్షరా । సతి । సా । అప్రాప్యేత్యప-అప్య । నీతి । అవర్తత । తస్యై ద్వైతీ ।
 అక్షరైతీ । అమీయేతామ్ । సా । దక్షిణాభిః । చ ॥ ౪౦ ॥ తవసా । చ । ఏతి । అగచ్ఛత్ । తస్మాత్
 త్రిపుభః । లోకే । మాధ్యన్తినే । సవనే । దక్షిణాః । నీయన్తే । ఏతత్ । ఖలు । వావ । తపః । ఇతి ।
 అహుః । యః । స్వమ్ । దదాతి । ఇతి । గ్రాయత్రీ । ఉదితి । అపతత్ । చతురక్షరైతిచతుః-
 అక్షరా । సతి । అజయా । త్యోతిషా । తమ్ । అస్యై । అజా । అభీతి । అరుస్త । తత్ । అజాయాః ।
 అజత్యమిత్యజ-త్యమ్ । సా । సోమమ్ । చ । ఏతి । అహరత్ । చత్వారి । చ । అక్షరాణి । సా ।
 అష్టాక్షరైత్యష్టా-అక్షరా । సమితి । అపద్యత । బ్రహ్మవాదినైతిబ్రహ్మ-వాదినః । వదన్తి ॥ ౪౧ ॥
 కస్మాత్ । సత్యాత్ । గ్రాయత్రీ । కనిష్ఠా । ఛస్త్సామ్ । సతి । యజ్జముఖమితియజ్జ-ముఖమ్ ।
 పరితి । ఇయాయు । ఇతి । యత్ । ఏవ । అదః । సోమమ్ । ఏతి । అహరత్ । తస్మాత్ ।
 యజ్జముఖమితియజ్జ-ముఖమ్ । పరితి । ఇత్ । తస్మాత్ । తేజస్వినీతమేతితేజస్వినీ-తమా
 పద్మ్యామితిపత్-భ్యామ్ । ద్వైతీ । సవనేఇతి । సమగృహ్లాదితీసమ్-అగృహ్లాత్ । ముఖేన ।
 ఏకమ్ । యత్ । ముఖేన । సమగృహ్లాదితీసమ్-అగృహ్లాత్ । తత్ । అధయత్ । తస్మాత్ । ద్వైతీ
 సవనేఇతి । శుక్రవతీఇతిశుక్ర-వతీ । ప్రాతస్సవనమితిప్రాతః-సవనమ్ । చ । మాధ్యన్తినమ్
 చ । తస్మాత్ । తృతీయసవనైతితృతీయ-సవనే । ఋజీషమ్ । అభీతి । సున్వన్తి । ధీతమ్ ।
 ఇవ । హి । మన్వన్తే ॥ ౪౨ ॥ ఆశిరమ్ । అవేతి । నయతి । సశుక్రత్వాయేతిసశుక్ర-త్వాయే ।
 అథోఇతి । సమితి । భరతి । ఏవ । ఏనత్ । తమ్ । సోమమ్ । అప్రాయమాణమితియా-

త్రాయమాణమ్ । గన్తర్వః । విశ్వావసురితివిశ్వ-వసుః । పరీతి । అముష్టాత్ । సః ।
 తిస్రః । రాత్రీః । పరిముషితఇతిపరి-ముషితః । అవసత్ । తస్మాత్ । తిస్రః । రాత్రీః । క్రితః ।
 సోమః । వసతి । తే । దేవాః । అబ్రువన్ । స్త్రీకామాఇతిస్త్రీ-కామాః । వై । గన్తర్వా । స్త్రియా ।
 నిరితి । క్రిణామ । ఇతి । తే । వాచమ్ । స్త్రియమ్ । ఏకహాయనీమిత్యేక-హాయనీమ్ । కృత్వా ।
 తయా । నిరితి । అక్రిణన్ । సా । రోహిత్ । రూపమ్ । కృత్వా । గన్తర్వేభ్యః ॥౪౩॥ అప్తక్రమ్యే
 త్యప-క్రమ్యే । అతిష్టత్ । తత్ । రోహితః । జన్మ । తే । దేవాః । అబ్రువన్ । అపేతి । యుష్మత్
 అక్రమీత్ । న । అస్మాన్ । ఉపావర్తత్యప-అవర్తతే । వీతి । హ్వయామహై । ఇతి । బ్రహ్మ
 గన్తర్వాః । అవదన్ । అగాయన్ । దేవాః । సా । దేవాన్ । గాయతః । ఉపావర్తత్యప-
 ఆవర్తత । తస్మాత్ । గాయన్తమ్ । స్త్రియః । కామయన్తే । కాముకాః । ఏనమ్ । స్త్రియః । భవన్తి
 యః । ఏవమ్ । వేద । అథోఇతి । యః । ఏవమ్ । చిద్వాన్ । అపేతి । జన్యేషు । భవతి ।
 తేభ్యః । ఏవ । దదతి । ఉత । యత్ । బహుతయాఇతిబహు-తయాః ॥౪౪॥ భవన్తి
 ఏకహాయన్యేత్యేక-హాయన్యా । క్రిణాతి । వాచా । ఏవ । ఏనమ్ । సర్వయా । క్రిణాతి । తస్మాత్
 ఏకహాయనాఇత్యేక-హాయనాః । మనుష్యాః । వాచమ్ । వదన్తి । అకూటయా । అకర్ణయా ।
 అకాణయా । అశ్లేణయా । అసప్తశఫయేత్యసప్త-శఫయా । క్రిణాతి । సర్వయా । ఏవ । ఏనమ్
 క్రిణాతి । యత్ । శ్వేతయా । క్రిణీయాత్ । దుశ్చర్యేతిదుః-చర్యా । యజమానః । స్యాత్ । యత్
 కృష్టయా । అనుస్తరణీత్యను-స్తరణీ । స్యాత్ । ప్రమాయుకఇతిప్ర-మాయుకః । యజమానః
 స్యాత్ । యత్ । ద్విరూపయేతిద్వి-రూపయా । వాఙ్మూతివాఙ్-మ్ము । స్యాత్ । సః । వా । అన్యమ్
 జినీయాత్ । తమ్ । వా । అన్యః । జినీయాత్ । అరుణయా । పిబ్ధాక్ష్యేతిపిబ్ధ-అక్ష్య । క్రిణాతి ।
 ఏతత్ । వై । సోమస్య । రూపమ్ । స్వయా । ఏవ । ఏనమ్ । దేవతయా । క్రిణాతి ॥౪౫॥

॥ నిష్క్రిష్టిష్టదక్షిణాభిశ్చవదన్తిమస్యనేగస్తర్వభ్యోబహుతయాపిద్వాక్ష్యాదశచ ॥౬॥

తత్ | హిరణ్యమ్ | అభవత్ | తస్మాత్ | అద్భుతత్యత్-భ్యః | హిరణ్యమ్ | పునన్తి |
 బ్రహ్మవాదినఇతిబ్రహ్మ-వాదినః | వదన్తి | తస్మాత్ | సత్యాత్ | అనస్థితేన | ప్రజాఇతిప్ర-
 జాః | ప్రవీయన్తఇతిప్ర-వీయన్తే | అస్థస్వతీరిత్యస్థస్మి-వతిః | జాయన్తే | ఇతి | యత్ | హిరణ్యమ్ |
 ఘృతే | అవధాయేత్యవ-ధాయ | జుహోతి | తస్మాత్ | అనస్థితేన | ప్రజాఇతిప్ర-జాః |
 ప్రతి | వీయన్తే | అస్థస్వతీరిత్యస్థస్మి-వతిః | జాయన్తే | ఏతత్ | వై | అగ్నేః | ప్రియమ్ | ధామ |
 యత్ | ఘృతమ్ | తేజః | హిరణ్యమ్ | ఇయమ్ | తే | శుక్ర | తనూః | ఇదమ్ | వర్షః | ఇతి |
 అహ | సతేజసమితిస-తేజసమ్ | ఏవ | ఏనమ్ | సతనుమితిస-తనుమ్ ॥౪౬॥ కరోతి |
 అథోఇతి | సమితి | భరతి | ఏవ | ఏనమ్ | యత్ | అబద్ధమ్ | అవదధ్యాదిత్యవ-దధ్యాత్ |
 గర్భాః | ప్రజానామితిప్ర-జానామ్ | పరాపాతుకాఇతిపరా-పాతుకాః | స్వ్యాః | బద్ధమ్ | అవేతి |
 దధాతి | గర్భాణామ్ | ధృత్యై | నిష్ఠర్కమ్ | బద్ధాతి | ప్రజానామితిప్ర-జానామ్ | ప్రజననాయేతి
 ప్ర-జననాయ | వాక్ | వై | ఏషా | యత్ | సోమక్రయతీతిసోమ-క్రయతీ | జాః | అసి |
 ఇతి | అహాయత్ | హి | మనసా | జవతే | తత్ | వాచా | వదతి | ధృతా | మనసా | ఇతి | అహా
 మనసా | హి | వాక్ | ధృతా | జప్త్యా | విష్టవే | ఇతి | అహా ॥౪౭॥ యజ్జః | వై | విష్టః | యజ్ఞాయా
 ఏవ | ఏనామ్ | జప్త్యామ్ | కరోతి | తస్యాః | తే | సత్యసవసఇతిసత్య-సవసః | ప్రసవఇతి
 ప్ర-సవే | ఇతి | అహా | సవితృప్రసూతామితిసవితృ-ప్రసూతామ్ | ఏవ | వాచామ్ | అవేతి |
 రున్తే | కాణ్డేకాణ్డఇతికాణ్డే-కాణ్డే | వై | క్రియమాణే | యజ్జమ్ | రక్షాగ్ంసి | జిఘాగ్ంసన్తి |
 ఏషః | ఖలు | వై | అరక్షోహతఇత్యరక్ష-హతః | పస్థాః | యః | అగ్నేః | చ | సూర్యస్య | చ |
 సూర్యస్య | చక్షుః | ఏతి | అరుహమ్ | అగ్నేః | అక్షః | కనీసీకామ్ | ఇతి | అహా | యు | ఏవ |

అరక్షోహతఇత్యరక్షః-హతః | పన్థాః | తమ్ | సమారోహావీతిసమ్-అరోహతి || ౪౮ || వాక్ |
 వై | ఏషా | యత్ | సోమక్రయదీతీసోమ-క్రయదీ | చిత్ | అసి | మనా | అసి | ఇతి | ఆహ |
 శాస్తీ | ఏవ | ఏనామ్ | ఏతత్ | తస్మాత్ | శిష్టాః | ప్రజాఇతిప్ర-జాః | జాయన్తే | చిత్ | అసి |
 ఇతి | ఆహ | యత్ | హి | మనసా | చేతయతే | తత్ | వాచా | వదతి | మనా | అసి | ఇతి | ఆహ |
 యత్ | హి | మనసా | అభిగచ్ఛతీత్యభి-గచ్ఛతి | తత్ | కరోతి | ధిః | అసి | ఇతి | ఆహ | యత్ |
 హి | మనసా | ధ్యాయతి | తత్ | వాచా || ౪౯ || వదతి | దక్షిణా | అసి | ఇతి | ఆహ | దక్షిణా |
 హి | ఏషా | యజ్ఞియా | అసి | ఇతి | ఆహ | యజ్ఞియామ్ | ఏవ | ఏనామ్ | కరోతి | క్షత్రియా
 అసి | ఇతి | ఆహ | క్షత్రియా | హి | ఏషా | అదితిః | అసి | ఉభయతశ్శ్రీర్ణీత్యుభయతః-శ్రీర్ణీ
 ఇతి | ఆహ | యత్ | ఏవ | అదిత్యః | ప్రాయదీయఇతిప్ర-అయనీయః | యజ్ఞానామ్ |
 అదిత్యః | ఉదయనీయఇత్యుత్-అయనీయః | తస్మాత్ | ఏవమ్ | ఆహ | యత్ | అబద్ధా |
 స్యాత్ | అయతా | స్యాత్ | యత్ | పదిబద్ధేతిపది-బద్ధా | అనుస్తరదీత్యను-స్తరదీ | స్యాత్ |
 ప్రమాయుకఇతిప్ర-మాయుకః | యజమానః | స్యాత్ || ౫౦ || యత్ | కర్తృగృహీతేతికర్త-
 గృహీతా | వార్త్రఘ్నితివార్త్ర-ఘ్ని | స్యాత్ | సః | వా | అన్యమ్ | జినీయాత్ | తమ్ | వా |
 అన్యః | జినీయాత్ | మిత్రః | త్వా | పది | బద్ధాతు | ఇతి | ఆహ | మిత్రః | వై | శివః |
 దేవానామ్ | తేన | ఏవ | ఏనామ్ | పది | బద్ధాతి | పూషా | అధ్వనః | పాతు | ఇతి | ఆహ |
 ఇయమ్ | వై | పూషా | ఇమామ్ | ఏవ | అస్యాః | అధిపామిత్యధి-పామ్ | అకః | సమష్ట్యా
 ఇతిసమ్-అష్ట్యా | ఇన్ద్రాయ | అధ్వక్తాయేత్యధి-అక్తాయ | ఇతి | ఆహ | ఇన్ద్రమ్ | ఏవ |
 అస్యాః | అధ్వక్తమిత్యధి-అక్తమ్ | కరోతి || ౫౧ || అన్వీతి | త్వా | మాతా | మన్యతామ్ | అన్వీతి
 పితా | ఇతి | ఆహ | అనుమతయేత్యను-మతయా | ఏవ | ఏనయా | క్షీణాతి | సా | దేవి |

దేవమ్ | అచ్య | ఇహి | ఇతి | అహ | దేవీ | హి | ఏషా | దేవః | సోమః | ఇన్ద్రాయ | సోమమ్ |
 ఇతి | అహ | ఇన్ద్రాయ | హి | సోమః | అహియత ఇత్యా-హియతే | యత్ | ఏతత్ | యజః |
 న | బ్రూయాత్ | పరాచీ | ఏవ | సోమక్రయతీతి సోమ-క్రయతీ | ఇయాత్ | రుద్రః | త్వా |
 ఏతి | వర్తయతు | ఇతి | అహ | రుద్రః | వై | క్రూరః || ౧౨ || దేవానామ్ | తమ్ | ఏవ | అన్త్య |
 పరస్తాత్ | దధాతి | అవృత్యా ఇత్యా-వృత్త్యే | క్రూరమ్ | ఇవ | వై | ఏతత్ | కరోతి | యత్ |
 రుద్రస్య | కీర్తయతి | మిత్రస్య | పథా | ఇతి | అహ | శాన్త్యే | వాచా | వై | ఏషు | వీతి | క్రిదీతే |
 యః | సోమక్రయత్యేతి సోమ-క్రయత్యా | స్వస్తి | సోమసఫేతి సోమ-సఖా | పునః | ఏతి |
 ఇహి | సహ | రయ్యా | ఇతి | అహ | వాచా | ఏవ | విక్రియతీవి-క్రియ | పునః | అత్యన్న |
 వాచమ్ | ధత్తే | అనుపదాసుకేత్యనుప-దాసుకా | అస్య | వాక్ | భవతి | యః | ఏవమ్ |
 వేద || ౧౩ || సతనుంవిష్టవ ఇత్యాహ సమారోహతి ధ్యాయతి తద్వాయజమానస్యా త్యరోతి
 క్రూరోవేద || ౨ ||

షట్ | పదాని | అను | నీతి | క్రామతి | షడహమితి షట్-అహమ్ | వాక్ | న | అతీతి |
 వదతి | ఉత | సంవర్ధురస్యేతి సమ్-వర్ధురస్య | అయనే | యావతి | ఏవ | వాక్ | తామ్ |
 అవేతి | రున్తే | సప్తమే | పదే | జుహోతి | సప్తపదేతి సప్త-పదా | శక్వరీ | ప్రశవః | శక్వరీ |
 ప్రశూన్ | ఏవ | అవేతి | రున్తే | సప్త | గ్రామ్యాః | ప్రశవః | సప్త | ఆరణ్యాః | సప్త | ఛన్దాగీంసి |
 ఉభయస్య | అవరుధ్యా ఇత్యవ-రుధ్యై | వస్వీ | అసి | రుద్రా | అసి | ఇతి | అహ | రూపమ్ |
 ఏవ | అస్యాః | ఏతత్ | మహిమాసమ్ || ౧౪ || వ్యాచష్ట ఇతి వి-ఆచష్టే | భృహస్పతిః | త్వా |
 సుమ్నో | రణ్యతు | ఇతి | అహ | బ్రహ్మ | వై | దేవానామ్ | భృహస్పతిః | బ్రహ్మాణా | ఏవ | అన్త్య |
 ప్రశూన్ | అవేతి | రున్తే | రుద్రః | వసుభిరితి వసు-భిః | ఏతి | చితేతు | ఇతి | అహ | అవృత్యా

ఇత్యా-వృత్త్యై స్పృశివ్యాః । త్వా । మూర్ధన్న్ । ఏతి । జిఘ్రి । దేవయజనసతిదేవ-యజనే ।
 ఇతి । అహ । పృథివ్యాః । హి । ఏష । మూర్ధా । యత్ । దేవయజనమితిదేవ-యజనమ్ ।
 ఇదాయాః । పదే । ఇతి । అహ । ఇదాయై । హి । ఏతత్ । పదమ్ । యత్ । సోమక్రయద్యాఇతి
 సోమ-క్రయద్యై । ఘృతవతీతిఘృత-వతి । స్వాహా ॥ ౧౧ ॥ ఇతి । అహ । యత్ । ఏవ ।
 అస్యై । పదాత్ । ఘృతమ్ । అపీద్యత । తస్మాత్ । ఏవమ్ । అహ । యత్ । అధ్వర్యుః । అనగ్నై ।
 అహుతిమిత్యా-హుతిమ్ । జుహూయాత్ । అన్యః । అధ్వర్యుః । స్వాత్ । రక్షాగంసి । యజ్జమ్ ।
 హన్యుః । హిరణ్యమ్ । ఉపాస్యేత్యుప-అస్య । జుహోతి । అగ్నివతీత్యగ్ని-వతి । ఏవ । జుహోతి
 న । అన్యః । అధ్వర్యుః । భవతి । న । యజ్జమ్ । రక్షాగంసి । ఘ్నున్తి । కాడేకాదైఇతికాడే-కాడే ।
 వై । క్రియమాదే । యజ్జమ్ । రక్షాగంసి । జిహ్వాగంసన్తి । పరిలిఖితమితిపరి-లిఖితమ్ । రక్ష
 పరిలిఖితాఇతిపరి-లిఖితాః । అరాతయః । ఇతి । అహ । రక్షసామ్ । అపహత్యాఇత్యప-
 హత్యై ॥ ౧౨ ॥ ఇదమ్ । అహమ్ । రక్షసః । గ్రివాః । అవేతి । కృన్తామి । యః । అస్మాన్ । ద్వేష్టి ।
 యమ్ । చ । వయమ్ । ద్విష్యః । ఇతి । అహ । ద్వౌ । వావ । పురుషౌ । యమ్ । చ । ఏవ । ద్వేష్టి ।
 యః । చ । ఏనమ్ । ద్వేష్టి । తయోః । ఏవ । అనన్తరాయమిత్యనన్తః-ఆయమ్ । గ్రివాః ।
 కృన్తతి । ప్రశవః । వై । సోమక్రయద్యాఇతిసోమ-క్రయద్యై । పదమ్ । యావత్తుతమితి
 యావత్-తుతమ్ । సమితి । వపతి । పశూన్ । ఏవ । అవేతి । రున్తే । అస్మేఇతి । రాయః ।
 ఇతి । సమితి । వపతి । ఆత్మానేమ్ । ఏవ । అధ్వర్యుః ॥ ౧౩ ॥ పశుభ్యఇతిపశు-భ్యః । న ।
 అన్యః । ఏతి । త్వేఇతి । రాయః । ఇతి । యజమానాయ । ప్రేతి । యచ్చతి । యజమానే । ఏవ ।
 రయిమ్ । దధాతి । తోతే । రాయః । ఇతి । పత్నియై । అర్థః । వై । ఏషః । ఆత్మనః । యత్ ।
 పత్నీ । యథా । గృహేషు । నిధత్తఇతిని-ధతే । తాదృక్ । ఏవ । తత్ । త్వస్మీమతి । తే । నవేయ

ఇతి | అహ | త్వష్టే | వై | ప్రశూనామ్ | మిథునాసామ్ | రూపకృదితీరూప-భృత్ | రూపమ్ |
 ఏవ | ప్రశుమ | దధాతి | అన్నై | వై | లోకాయ | గారహపత్యఇతిగారహ-పత్య | ఏతి |
 ధీయతే | అముష్టై | అహవనీయఇత్యా-హవనీయః | యత్ | గారహపత్యఇతిగారహ-
 పత్యే | ఉపవవేదిత్యుప-వవేత్ | అస్మిన్న | లోకే | ప్రశుమానితీపశు-మాన్ | స్యాత్ | యత్ |
 అహవనీయఇత్యా-హవనీయే | అముష్మిన్నై | లోకే | ప్రశుమానితీపశు-మాన్ | స్యాత్ |
 ఉభయోః | ఉవేతి | వవతి | ఉభయోః | ఏవ | ఏనమ్ | లోకయోః | ప్రశుమన్తమితీపశు-మన్తమ్ |
 కరోతి || ౧౮౧ || మహిమానగ్ంస్వాహా ౨ పహత్యా అధ్వర్యుర్ధీయతే చతుర్వింశతిశ్చ || ౧౮౧ ||

బ్రహ్మవాదిసఇతిబ్రహ్మ-వాదినః | వదన్తి | విచిత్యఇతివి-చిత్య | సోమః | న |
 విచిత్యాఇతివి-చిత్యాః | ఇతి | సోమః | వై | ఉపధీనామ్ | రాకా | తస్మిన్నై | యత్ | అపన్న
 మిత్యా-పన్నమ్ | గ్రసితమ్ | ఏవ | అస్య | తత్ | యత్ | విచినుయాదితివి-చినుయాత్ | యథా
 అస్యాత్ | గ్రసితమ్ | నిష్ఠిదతీతినిః-భిదతి | తాదృక్ | ఏవ | తత్ | యత్ | న | విచినుయాదితి
 వి-చినుయాత్ | యథా | అక్షన్నై | అపన్నమిత్యా-పన్నమ్ | విధావతీతివి-ధావతి | తాదృక్ |
 ఏవ | తత్ | క్షోధుకః | అధ్వర్యుః | స్యాత్ | క్షోధుకః | యజమానః | సోమవిక్రయిన్నితిసోమ-
 విక్రయిన్నై | సోమమ్ | శోధయ | ఇతి | ఏవ | బ్రాయాత్ | యదీ | ఇతరమ్ || ౧౮౨ || యదీ |
 ఇతరమ్ | ఉభయేన | ఏవ | సోమవిక్రయిణమితిసోమ-విక్రయిణమ్ | అర్చయతి | తస్యాత్ |
 సోమవిక్రయితీసోమ-విక్రయీ | క్షోధుకః | అర్చుణః | హ | స్మ | అహ | జపవేశ్చిరిత్యాప-
 వేశిః | సోమక్రయణఇతిసోమ-క్రయణే | ఏవ | అహమ్ | తృతీయసవనమితీతృతీయ-
 సవనమ్ | అవేతి | రున్తే | ఇతి | ప్రశూనామ్ | చర్మన్నై | మిమీతే | ప్రశూన్ | ఏవ | అవేతి | రున్తే
 ప్రశవః | హి | తృతీయమ్ | సవనమ్ | యమ్ | క్రామయేత | అప్రశుః | స్యాత్ | ఇతి |

ఋక్షతః । తస్య । మిమీత । ఋక్షమ్ । వై । అపశవ్యమ్ । అపశుః । ఏవ । భవతి । యమ్ ।
 క్రామయేత । పశుమానితీపశు-మాన్ । స్యాత్ ॥౬౦॥ ఇతి । లోమతః । తస్య । మిమీత ।
 ఏతత్ । వై । పశునామ్ । రూపమ్ । రూపేణ । ఏవ । అస్మై । పశున్ । అవేతి । రున్తే ।
 పశుమానితీపశు-మాన్ । ఏవ । భవతి । అపామ్ । అన్తే । క్రిడాతి । సరసమితిస-రసమ్ ।
 ఏవ । ఏనమ్ । క్రిడాతి । అమాత్యః । అసి । ఇతి । అహ । అమా । ఏవ । ఏనమ్ । కురుతే ।
 కుక్రః । తే । గ్రహః । ఇతి । అహ । కుక్రః । హి । అస్య । గ్రహః । అససా । అచ్చ । యాతి ।
 మహిమానమ్ । ఏవ । అస్య । అచ్చ । యాతి । అససా ॥౬౧॥ అచ్చ । యాతి । తస్మాత్ ।
 అనోవాహ్యమిత్యను-వాహ్యమ్ । సమే । జీవనమ్ । యత్ర । ఖలు । వై । ఏతమ్ । శీర్షా ।
 హరన్తి । తస్మాత్ । శీర్షహార్యమితిశీర్ష-హార్యమ్ । గిరౌ । జీవనమ్ । అభీతి । త్యమ్ ।
 దేవమ్ । సవితారమ్ । ఇతి । అతిచ్యవ్తసేత్యతి-చ్యవ్తసా । ఋచా । మిమీతే । అతిచ్యవ్తాత్యతి-
 చ్యవ్తాః । వై । సర్వాణి । ఛన్దాగ్ంసి । సర్వేభిః । ఏవ । ఏనమ్ । ఛనోభిరితిచ్యవ్త-భిః । మిమీతే ।
 వర్ష్య । వై । ఏషా । ఛవ్తసామ్ । యత్ । అతిచ్యవ్తాత్యతి-చ్యవ్తాః । యత్ । అతిచ్యవ్తసేత్యతి-
 చ్యవ్తసా । ఋచా । మిమీతే । వర్ష్య । ఏవ । ఏనమ్ । సమానానామ్ । కరోతి । ఏకయైకయేత్యే
 కయా-ఏకయా । ఉభర్గమిత్యత్-సర్గమ్ ॥౬౨॥ మిమీతే । అయాతయామ్నియాత
 యామ్నియేత్యయాతయామ్నియా-అయాతయామ్నియా । ఏవ । ఏనమ్ । మిమీతే । తస్మాత్
 నానావీర్యాఇతినానా-వీర్యాః । అజ్గలయః । సర్వాసు । అజ్గవ్యమ్ । ఉప । నీతి । గృహ్లాతి ।
 తస్మాత్ । సమావద్యీర్యఇతిసమావత్-వీర్యః । అన్యాభిః । అజ్గలిభిరిత్యజ్గలి-భిః । తస్మాత్ ।
 సర్వాః । అను । సమితి । చరతి । యత్ । సహ । సర్వాభిః । మిమీత । సగ్ంక్షిష్టాఇతిసమ్-
 క్షిష్టాః । అజ్గలయః । త్రాయేరన్తే । ఏకయైకయేత్యేకయా-ఏకయా । ఉభర్గమిత్యత్-సర్గమ్

మిమీతే । తస్మాత్ । విభక్తాఇతివి-భక్తాః । జాయంతే । పశ్య । కృత్య । యటషా । మిమీతే ।
 పశ్చాక్షరేతిపశ్య-అక్షరా । పట్టి । పాట్టి । యజ్ఞ । యజ్ఞమ్ । ఏవ । అవేతి । రున్తే । పశ్య ।
 కృత్య । తూష్టిమ్ ॥౬౩॥ దశ । సమితి । ప్రద్యన్తే । దశాక్షరేతిదశ-అక్షరా । విరాడితివి-రాట్ ।
 అస్మమ్ । విరాడితివి-రాట్ । విరాజేతివి-రాజా । ఏవ । అన్నాద్యమిత్యన్న-అద్యమ్ । అవేతి ।
 రున్తే । యత్ । యటషా । మిమీతే । భూతమ్ । ఏవ । అవేతి । రున్తే । యత్ । తూష్టిమ్ ।
 భవిష్యత్ । యత్ । వై । తావాన్ । ఏవ । సోమః । స్యాత్ । యాపన్నమ్ । మిమీతే । యజమానస్య
 ఏవ । స్యాత్ । న । అవేతి । సదస్యానామ్ । ప్రజాభ్యఇతిప్ర-జాభ్య । త్వా । ఇతి । ఉప । సమితి
 జహతి । సదస్యాన్ । ఏవ । అన్నాభజిత్యను-అభజతి । వాససా । ఉపేతి । నవ్యతి । సర్వదేవ
 త్యమితిసర్వ-దేవత్యమ్ । వై ॥౬౪॥ వాసః । సర్వాభిః । ఏవ । ఏనమ్ । దేవతాభిః । సమితి
 అర్తయతి । ప్రశవః । వై । సోమః । ప్రాణాయేతిప్ర-అనాయ । త్వా । ఇతి । ఉపేతి । నవ్యతి ।
 ప్రాణమితిప్ర-అనమ్ । ఏవ । ప్రశుషు । దధాతి । వ్యానాయేతివి-అనాయ । త్వా । ఇతి ।
 అన్వీతి । శృన్వతి । వ్యానమితివి-అనమ్ । ఏవ । ప్రశుషు । దధాతి । తస్మాత్ । స్వపన్నమ్ ।
 ప్రాణాఇతిప్ర-అనాః । న । జహతి ॥౬౫॥

॥ ఇతరమృశుమాన్వ్యాద్యత్యనసోధుర్గంతుష్టిగ్ంసర్వదేవత్యంవైత్రయస్త్రిగ్ంశచ్చ ॥౬౬॥
 యత్ । కలయా । తే । శఫేన । తే । క్షీణాని । ఇతి । పడత । అగోఅర్వమిత్యగో-
 అర్వమ్ । సోమమ్ । కుర్యాత్ । అగోఅర్వమిత్యగో-అర్వమ్ । యజమానమ్ । అగోఅర్వమిత్య
 గో-అర్వమ్ । అధ్వర్యుమ్ । గోః । తు । మహిమానమ్ । న । అవేతి । తిరేత్ । గవా । తే । క్షీణాని
 ఇతి । ఏవ ॥ బ్రూయాత్ । గోఅర్వమితిగో-అర్వమ్ । ఏవ । సోమమ్ । కరోతి । గోఅర్వమితిగో-
 అర్వమ్ । యజమానమ్ । గోఅర్వమితిగో-అర్వమ్ । అధ్వర్యుమ్ । న । గోః । మహిమానమ్ ।

అవేతి | తిరతి | అజయా | క్రిడాతి | సతపసమితిస-తపసమ్ | ఏవ | ఏనమ్ | క్రిడాతి |
హిరణ్యన | క్రిడాతి | సకుక్రమితిస-కుక్రమ్ | ఏవ || ౬౬ || ఏనమ్ | క్రిడాతి | ధేన్వా |
క్రిడాతి | సాశీరమితిస-ఆశీరమ్ | ఏవ | ఏనమ్ | క్రిడాతి | ఋషభేణ | క్రిడాతి | సేస్త్రమితిస-
ఇస్త్రమ్ | ఏవ | ఏనమ్ | క్రిడాతి | అనదుహా | క్రిడాతి | వహ్నిః | వై | అనద్వాన్ | వహ్నినా |
ఏవ | వహ్ని | యజ్ఞస్య | క్రిడాతి | మిథునాభ్యామ్ | క్రిడాతి | మిథునస్య | అపరుధ్యాఇత్యప-
రుద్వై | వాససా | క్రిడాతి | సర్వదేవత్యమితిసర్వ-దేవత్యమ్ | వై | వాసః | సర్వాభ్యః | ఏవ |
ఏనమ్ | దేవతాభ్యః | క్రిడాతి | దశ | సమితి | పద్మస్తే | దశాక్షరేతిదశ-అక్షరా | విరాడితివి-రాడి
అన్నమ్ | విరాడితివి-రాట్ | విరాజేతివి-రాజా | ఏవ | అన్నాద్యమిత్యన్న-అద్యమ్ | అవేతి |
రుస్తే || ౬౭ || తపసః | తనూః | అసి | ప్రజాపతేరితిప్రజా-పతేః | వర్షః | ఇతి | ఆహ | పశుభ్య
ఇతిపశు-భ్యః | ఏవ | తత్ | అధ్వయ్యః | నీతి | హ్నాతే | ఆత్యనః | అనావ్రస్యాయేత్యనా-
వ్రస్యాయ | గచ్ఛతి | శ్రియమ్ | ప్రేతి | ప్రచూన్ | ఆప్నోతి | యః | ఏవమ్ | వేద | కుక్రమ్
తే | కుక్రేణ | క్రిడామి | ఇతి | ఆహ | యథాయజురితియథా-యజుః | ఏవ | ఏతత్ |
దేవాః | వై | యేన | హిరణ్యన | సోమమ్ | అక్రిణన్ | తత్ | అభీషహేత్యభి-సహా |
పునః | ఏతి | అదదత | కః | హి | తేజసా | విక్రేష్యతఇతివి-క్రేష్యతే | ఇతి | యేన |
హిరణ్యన || ౬౮ || సోమమ్ | క్రిణీయాత్ | తత్ | అభీషహేత్యభి-సహా | పునః | ఏతి | దదీత |
తేజః | ఏవ | ఆత్మన్ | ధత్తే | అస్మేఇతి | జ్యోతిః | సోమవిక్రయిణీతిసోమ-విక్రయిణీ |
తమః | ఇతి | ఆహ | జ్యోతిః | ఏవ | యజమానే | దధాతి | తమసా | సోమవిక్రయిణమితిసోమ-
విక్రయిణమ్ | అర్చయతి | యత్ | అనుపగ్రభ్యేత్యనుప-గ్రభ్య | హ్నాత్ | దన్వశూకాః |
తామ్ | సహామ్ | సర్వాః | స్తుభ | ఇదమ్ | అహమ్ | సర్వాణామ్ | దన్వశూకానామ్ | క్రిణా |

ఉపతి | గ్రథామి | ఇతి | ఆహ | అదన్తశుకాః | తామ్ | సమామ్ | సర్వాః | భవన్తి | తమసా |
 సోమవిక్రయిణమితిసోమ-విక్రయిణమ్ | విద్యతి | స్వాసః | ౧౯ | త్రాజ | ఇతి | ఆహ | ఏతేవై
 అముష్మిన్ | లోకే | సోమమ్ | అరక్షన్ | తేభ్యః | అధీతి | సోమమ్ | ఏతి | అహరన్ | యత్ |
 ఏతేభ్యః | సోమక్రయణానితిసోమ-క్రయణాన్ | న | అనుదిశేదిత్యను-దిశేత్ | అశ్రీతః |
 అస్య | సోమః | స్వాత్ | న | అస్య | ఏతే | అముష్మిన్ | లోకే | సోమమ్ | రక్షేయః | యత్ |
 ఏతేభ్యః | సోమక్రయణానితిసోమ-క్రయణాన్ | అనుదిశేదిత్యను-దిశేత్ | శ్రీతః | అస్య |
 సోమః | భవతి | ఏతే | అస్య | అముష్మిన్ | లోకే | సోమమ్ | రక్షన్తి || ౨౦ || సశుక్రమేవరున్యతి
 యేనహిరణ్యేనస్వానచతుశ్చత్వారిగంశచ || ౨౦ ||

వారుణః | వై | శ్రీతః | సోమః | ఉపనర్థఇత్యుప-నర్థః | మిత్రః | నః | ఏతి | ఇహి |
 సుమిత్రధాఇతిసుమిత్ర-ధాః | ఇతి | ఆహ | శాస్త్యే | ఇన్ద్రస్య | ఉరుమ్ | ఏతి | విశ | దక్షిణమ్ |
 ఇతి | ఆహ | దేవాః | వై | యమ్ | సోమమ్ | అక్రీణన్ | తమ్ | ఇన్ద్రస్య | ఉరౌ | దక్షిణే |
 ఏతి | అసాదయన్ | ఏషః | ఖలు | వై | ఏతర్హి | ఇన్ద్రః | యః | యజతే | తస్మాత్ | ఏవమ్ |
 ఆహ | ఉదితి | ఆయుషా | స్వాయుషేతిసు-ఆయుషా | ఇతి | ఆహ | దేవతాః | ఏవ |
 అన్వారభ్యేత్యను-ఆరభ్య | ఉదితి || ౨౧ || తిష్ఠతి | ఉరు | అన్తరిక్షమ్ | అన్వీతి | ఇహి | ఇతి |
 ఆహ | అన్తరిక్షదేవత్యఇన్తరిక్ష-దేవత్యః | హి | ఏతర్హి | సోమః | అదిత్యాః | సదః |
 అసి | అదిత్యాః | సదః | ఏతి | సీద | ఇతి | ఆహ | యథాయజురితియథా-యజుః | ఏవ |
 ఏతత్ | వీతి | వై | ఏనమ్ | ఏతత్ | అర్థయతి | యత్ | వారుణమ్ | సస్తమ్ | మైత్రమ్ |
 కరోతి | వారుణ్యా | ఋచా | ఏతి | సాదయతి | స్వయా | ఏవ | ఏనమ్ | దేవతయా | సమితి |
 అర్థయతి | వాససా | పుర్యానవ్యాతీతిపరి-అనవ్యాతి | సర్వదేవత్యమితిసర్వ-దేవత్యమ్ |

వై । వాసః । సర్వాభిః । ఏవ ॥౨౨॥ ఏనమ్ । దేవతాభిః । సమితి । అర్తయతి । అథోఽతి ।
 రక్షసామ్ । అపహత్యాఇత్యప-హత్యై । వనేషు । వీతి । అన్తరిక్షమ్ । తతాన । ఇతి । ఆహ ।
 వనేషు । హి । వీతి । అన్తరిక్షమ్ । తతాన । వాజీమ్ । అర్వధ్విత్వర్వత్-సు । ఇతి । ఆహ ।
 వాజీమ్ । హి । అర్వధ్విత్వర్వత్-సు । పయః । అఘ్నియాసు । ఇతి । ఆహ । పయః । హి ।
 అఘ్నియాసు । వృధ్విత్వీవృత్-సు । క్రతుమ్ । ఇతి । ఆహ । వృధ్విత్వీవృత్-సు । హి ।
 క్రతుమ్ । వరుణః । విక్షు । అగ్నిమ్ । ఇతి । ఆహ । వరుణః । హి । విక్షు । అగ్నిమ్ । దివి ।
 సూర్యమ్ ॥౨౩॥ ఇతి । ఆహ । దివి । హి । సూర్యమ్ । సోమమ్ । అద్రో । ఇతి । ఆహ ।
 గ్రావాణః । వై । అద్రయః । తేషు । వై । ఏషః । సోమమ్ । దద్రాతి । యః । యజతే । తస్మాత్ ।
 ఏవమ్ । ఆహ । ఉదితి । ఉ । త్యమ్ । జాతవేదసమితిజాత-వేదసమ్ । ఇతి । సౌర్యా । ఋచా ।
 కృష్టాజినమితికృష్ట-అజినమ్ । ప్రత్యానవ్యాతీతిప్రతి-అనవ్యాతి । రక్షసామ్ । అపహత్యా
 ఇత్యప-హత్యై । ఉస్తో । ఏతి । ఇతమ్ । ధూర్షాహవితిధూః-సాహౌ । ఇతి । ఆహ । యథాయజు
 రితియథ-యజుః । ఏవ । ఏతత్ । ప్రేతి । చ్యవస్య । భువః । పతే । ఇతి । ఆహ । భూతానామ్
 హి ॥౨౪॥ ఏషః । పతిః । విశ్వాని । అభీతి । ధామాని । ఇతి । ఆహ । విశ్వాని । హి । ఏషః ।
 అభీతి । ధామాని । ప్రచ్యవతఇతిప్ర-చ్యవతే । మా । త్వా । పరిపరీతిపరి-పరీ । విదత్ । ఇతి ।
 ఆహ । యత్ । ఏవ । అదః । సోమమ్ । ఆహ్రాయమాణమిత్య-హ్రాయమాణమ్ । గస్తర్వ ।
 విశ్వావసురితివిశ్వ-వసుః । పర్యముష్టాదితిపరి-అముష్టాత్ । తస్మాత్ । ఏవమ్ । ఆహ ।
 అపరిమోషాయేత్యపరి-మోషాయ । యజమానస్య । స్వస్యయనీతిస్వస్తి-అయనీ । అసి ।
 ఇతి । ఆహ । యజమానస్య । ఏవ । ఏషః । యజస్య । అన్నారమ్భుఇత్యను-అరమ్భుః ।
 అనవద్విత్వాఇత్యనవ-చిత్త్యై । వరుణః । వై । ఏషః । యజమానమ్ । అభి । ఏతి । ఏతి ।

యత్ || ౭౫ || క్రితః । సోమః । ఉపనర్థఇత్యుప-నర్థః । నమః । మిత్రస్య । వరుణస్య ।
 చక్షస్ । ఇతి । అహ । శాన్త్యే । ఏతి । సోమమ్ । వహన్తి । అగ్నినా । ప్రతితి । తిష్ఠతే । తా ।
 సమ్మవన్తావితిసమ్-భవన్తా । యజమానమ్ । అభి । సమితి । భవతః । పురా । ఖలు । వావ ।
 ఏషః । మేధాయ । అత్యానమ్ । అరభ్యేత్యా-రభ్య । చరతి । యః । దీర్ఘితుః । యత్ । అగ్నిషోమీయ
 మిత్యగ్ని-సోమీయమ్ । ప్రచుమ్ । అలభతఇత్యా-లభతే । అత్మనిష్ఠ్యయణ్ఇత్యాత్మ-
 నిష్ఠ్యయణః । ఏవ । అస్య । సః । తస్మాత్ । తస్య । న । ఆశ్యమ్ । పురుషనిష్ఠ్యయణ్ఇతిపురుష-
 నిష్ఠ్యయణః । ఇవ । హి । అథోఇతి । ఖలు । అహః । అగ్నిషోమీభ్యామిత్యగ్ని-సోమీభ్యామ్
 వై । ఇష్టః । వృత్రమ్ । అహన్తు । ఇతి । యత్ । అగ్నిషోమీయమిత్యగ్ని-సోమీయమ్ । ప్రచుమ్
 అలభతఇత్యా-లభతే । వార్త్రఘ్నైతివార్త్ర-ఘ్నః । ఏవ । అస్య । సః । తస్మాత్ । ఉ । ఆశ్యమ్ ।
 వారుణ్యా । ఋచా । పరీతి । చరతి । స్వయా । ఏవ । ఏనమ్ । దేవతయా । పరీతి । చరతి ॥ ౭౬ ॥
 అన్వారభ్యోభ్యర్వాభిరేవసూర్యమ్మూతానాగ్ంహ్యేతియదాహుస్సప్తవిగ్ంశతిశ్చ ॥ ౧౧ ॥
 ప్రాచీనవగ్ంశంశయావన్తఋభామేవాగ్వేదేవేభ్యోదేవావైదేవయజనంకద్రూశ్చతద్ధిరణ్యగ్ం
 షట్పదానీబ్రహ్మవాదినోవిచిత్యోయత్కలయాతేవారుణోవైక్రితస్సోమఏకాదశ ॥ ౧౧ ॥
 ప్రాచీనవగ్ంశగ్ంస్వాహేత్యాహయేన్తశ్చరాహ్యేషసన్తపసాచయత్కర్ణగృహీతేతిలోమతో
 వారుణష్టప్తతిః ॥ ౭౬ ॥

॥ ప్రాచీనవగ్ంశమృచరతి ॥

॥ హరిఃఓమ్ ॥

॥ తథ్యత్ ॥

ప్రథమప్రశ్నస్సమాప్తః